

De laatste dag van april: er heerst een koninklijke stilte op het platteland van Flevoland. Ik heb een interview met Wies Borm, een gedreven teler voor wie plezier in het werk belangrijk is. Hij verbouwt tien verschillende gewassen maar met een bouwplan van een op zes teelt hij toch redelijk extensief.

Huib Rijk

Huib Rijk bezoekt elke twee maanden een collega-akkerbouwer en praat met hem over zijn bedrijf. Hoe onderneemt deze akkerbouwer? Hoe maakt hij keuzes en waarom juist deze? En hoe zien de toekomstplannen er uit? En hoe gaat de ondernemer om met maatschappelijk thema's als duurzaamheid en social media?

Wat mij opvalt

Binnen de akkerbouw is dit een wat afwijkend bedrijf. Het is extensief in de vruchtwisseling met een een-op-zes-bouwplan. Maar door het brede scala aan teelten is het ook een intensief bedrijf. Daarmee is op dit bedrijf een ontwikkeling te zien die in de hele akkerbouw waarneembaar is: sterk gegroeide bedrijven waar naast aardappelen, bieten en graan meerdere 'steunpoten' onder het bedrijf zijn gevonden.

Coby en Wies Borm zijn beiden afkomstig uit Swifterbant. De zus van Wies, Marian, had met haar man een bedrijf aan de Vlotgrasweg. Toen haar man overleed, ging Wies het bedrijf bewerken. Toen vervolgens het bedrijf van de buurman te koop kwam, werd dit aangeschaft en verhuisden Coby en Wies hier naartoe. Sinds enkele jaren wordt ook een bedrijf van een collega op 5 kilometer afstand bewerkt.

De oorspronkelijke grondsoort was IJsselmeerklei met een afslibbaarheid van 45 procent. Geen verkeerde grond. Maar elders in de polder werden kavels met ongunstige lagen gediëpplagd. Daardoor werden ook andere boeren nieuwsgierig naar wat in hun ondergrond aanwezig was. Wies heeft met de kraan op vijftien plekken op zijn kavel gaten laten graven. Op een meter bleek zand te zitten. De laag daar net boven bleek een perfecte samenstelling te hebben: 25 procent afslibbaar en 6 tot 12 procent humus. „En belangrijk is dat het om stabiele humus gaat die niet snel afbreekt. Hoewel we veel weten van de bodem, zijn er ook zaken die een raadsel blijven. Zo is het PW-getal met 4 à 5 heel laag, maar de opneembaarheid is weer heel goed”, aldus Wies.

Gezond bouwplan

Wies vindt het belangrijk om de bodem gezond te houden. Hij heeft een bouwplan van één op zes. „Een op drie of een op vier is op lange termijn niet vol te houden. Dan loop je vast in allerlei bodemziekten.” Als hij een opvolger zou hebben, zou hij zelfs omschakelen naar biolandbouw. Op dit moment tonen de kinderen nog geen belangstelling voor het boerenvak. „Maar zolang je de boerderij nog niet van de hand hebt gedaan, kun je niet zeggen dat je geen opvolger hebt.”

Door het diepploegen is de bewerkbaarheid en de structuur enorm verbeterd. „Ik had het tien jaar eerder moeten doen. Maar dat zegt iedereen die gediëpplagd heeft.” Inmiddels heeft hij tien verschillende gewassen. Naast traditionele gewassen als bieten, tarwe, uien en consumptieaardappelen heeft hij enkele bijzondere teelten. Zo heeft hij 7 hectare

wortelpeterselie, een vorm van peterselie die een taps toelopende wortel vormt. In Nederland vrij onbekend, maar in Oost-Europa is het een belangrijk gewas. Verder teelt hij 7 hectare knoflook. Deze worden in juni al geoogst. Op tijd om nog een nateelt te doen, bestaande uit snackpeen. Het gaat om rassen die heel lang worden, maar maximaal 28 millimeter dik mogen zijn. Bijzonder is dat hij in die peen geen last heeft van wortelvlieg vanwege de oogstresten van de knoflook.

Een deel van het land wordt verhuurd voor tulpen, boomkwekerij en pootaardappelen. De huurder hiervan is heel enthousiast over de kwaliteit van het product.

Verder is het bedrijf lid van een spruitenclub Boer & Kool. Ooit waren hier 24 telers bij aangesloten. Inmiddels zijn ze nog met vier over. In totaal worden er 45 hectare spruiten geteeld, voor een deel op huurland. Wies teelt zelf 7 hectare. Er is een werkverdeling. Alles vanaf de aanschaf van de planten, de hele teelt en oogst tot aan de verkoop wordt door hen zelf geregeld. Een lid verzorgt het sorteren van de spruiten met een elektronische leessorteerder die exact ingesteld kan worden om de gewenste kwaliteit te behalen. Dit jaar hadden ze een bijzondere ervaring. Een perceel van 25 hectare dat ze hadden gehuurd voor de spruitenteelt, bleek dit voorjaar opeens door anderen ingezaaid te zijn met bieten. Uiteindelijk leidde dit zelfs tot een rechtszaak, die de spruitenclub gelukkig won.

Rollen

De teelt van uien vraagt sinds het diepploegen extra aandacht. Met name in de beginjaren gaf het bosfaatgehalte problemen. Het duurde een tijdje voordat de uienwortels diep genoeg kwamen om voldoende fosfaat binnen te krijgen. Bovendien bleek het zoutgehalte in de bovenlaag extreem hoog. Inmiddels is dat allemaal op orde. Wies heeft verder goede ervaringen met het rollen van het land na het zaaien. De grond is feitelijk te los voor uien, is zijn stelling. Pas als de jonge uienplant vaste grond onder de voeten heeft, kan hij zich ontwikkelen. Hij teelt zowel gele als rode uien. Graag zou hij ook

nog andere typen telen, zoals zoete uien of roze uien.

Afzet

Wies is niet heel principieel in de wijze waarop hij zijn producten afzet. Contracten of daghandel, alles is mogelijk. Wat hij wel heel belangrijk vindt, is dat er sprake is van gelijkwaardigheid. Voor de wortelpeterselie en de snackpeen loopt de afzet via Peter Matthijssen van Top Fresh. Dit is een bedrijf in Kraggenburg (Noordoostpolder) dat zich heeft toegelegd op speciale producten, met name op de 'ready to eat'-wortelen in kleinverpakking. Dit bedrijf is ook afnemer van de wortelpeterselie. Uien, aardappelen en tarwe worden voor de vrije markt geteeld. De knoflook gaat op contract naar een bedrijf in Noord-Holland. Op hun grond is het product heel sterk van geur en smaak. De afnemer zegt dat hij al rond Lelystad kan ruiken dat de knoflook gerooid wordt.

Zaken buiten het bedrijf

Coby heeft sinds 2007 een eigen winkel, De Meermin in Dronten, gespecialiseerd in damesmode. „Als het je droom is om iets te beginnen, dan moet je dat ook doen”, vindt Wies. „Later in het bejaardenhuis wil je geen spijt hebben dat je het niet hebt geprobeerd.” Ondanks de crisis loopt haar winkel redelijk door, zegt Coby. Wie van hun tweeën het eerst thuis is, zorgt voor het eten. Vijf van de zeven keer is Wies dat. Voor Wies zijn ook zaken buiten het bedrijf van belang. Hij heeft lang bij het cabaret gezeten. Jagen is een grote hobby van hem. Verder is zijn stelregel dat hij ieder jaar iets gek wil doen. Afgelopen winter vertelde een kennis dat ze met een groep auto's op reis gingen, waar naartoe moest een verrassing blijven. Helaas was alles al volgeboekt. Toen er echter een auto uitviel, was Wies er als de kippen bij om die plaats in te nemen. Dochter Kimberley vroeg of zij mee mocht. De zinn naar avontuur zit in de genen. De bestemming bleek de Noordkaap te zijn, het noordelijkste punt van Noorwegen. Een prachtige, onvergetelijke reis. ■

Bedrijfsgegevens

Wies Borm en Coby van der Wal (beiden van 1955), dochter Kimberley (23) en zoon Rowdy (21). In totaal 140 ha, waarvan 44 ha eigendom, daarnaast het bedrijf van Marian Borm (42 ha) en een bedrijf van 55 ha op 5 km afstand. Deelname in spruitenteeltproject. Opslag voor uien en aardappelen op drie erven, in totaal bijna 4.000 ton, waarvan gedeeltelijk opslag voor derden. Coby heeft een damesmodewinkel in Dronten: De Meermin.

